

Tekst 3

Hannibal krijgt opdracht Italië te verlaten.

1 Postquam edita sunt mandata, "Iam non perplexe" inquit "sed palam
2 revocant qui vetando supplementum et pecuniam mitti iam pridem
3 retrahebant. Vicit ergo Hannibalem non populus Romanus totiens caesus
4 fugatusque sed senatus Carthaginiensis obtrectatione atque invidia;
5 neque hac deformitate reditus mei tam P. Scipio exsultabit atque efferet
6 sese quam Hanno qui domum nostram quando alia re non potuit ruina
7 Carthaginis oppressit."

8 Iam hoc ipsum praesagiens animo praeparaverat ante naves. Itaque
9 inutili militum turba praesidii specie in oppida Bruttii agri quae pauca
10 metu magis quam fide continebantur dimissa, quod roboris in exercitu
11 erat in Africam transvexit, multis Italici generis, quia in Africam secuturos
12 abnuentes concesserant in Iunonis Lacinae delubrum inviolatum ad eam
13 diem, in templo ipso foede interfectis. Raro quemquam alium patriam
14 exsilii causa relinquentem tam maestum abisse ferunt quam Hannibalem
15 hostium terra excedentem; respexisse saepe Italiae litora, et deos
16 hominesque accusantem in se quoque ac suum ipsius caput exsecratum
17 quod non cruentum ab Cannensi victoria militem Romam duxisset;
18 Scipionem ire ad Carthaginem ausum qui consul hostem Poenum in Italia
19 non vidisset: se, centum milibus armatorum ad Trasumenum ad Cannas
20 caesis, circa Casilinum Cumasque et Nolam consenuisse. Haec accusans
21 querensque ex diutina possessione Italiae est detractus.

Livius, Ab Urbe Condita 30.20.2-9